

SEMINAR O KVALITATIVNOJ METODOLOGIJI

UVOD

Radovi koje objavljujemo u ovom broju pod zajedničkim nazivom »Kvalitativna metodologija« dio su materijala sa seminara o kvalitativnoj metodologiji, koji je u organizaciji Sociološkog društva Hrvatske održan 13, 14, i 15. studenoga 1984. godine u Zagrebu. Seminar je sastavni dio programa dopunskog obrazovanja namijenjenog diplomiranim sociolozima. Objavljujući priloge uredništvo podsjeća čitaoce da su oni svojevrsni nastavak onoga što je o istom predmetu »Revija za sociologiju« objavila u broju 3—4 1973. godine. Čime se objašnjava ponovljeno razmatranje problema kvalitativne metodologije? Nije li to možda zbog uvjerenja da je takozvani kvalitativni pristup jedini pravi pristup u sociološkim istraživanjima? No, činjenica je da nitko na seminaru nije zastupao takvo gledište. Naprotiv, referenti i diskutanti redom su isticali da dobra istraživanja uključuju i kvantitativne i kvalitativne metode, što znači da nema isključivanja već je važno povezivanje i vješto kombiniranje jednih metoda s drugima.

Ipak, treba istaći da su kvalitativni pristup i kvalitativne metode u nas dosta zapostavljeni, pa je to vjerojatno glavni razlog što diplomirani sociolozi traže da se o tome raspravlja na dopunskim seminarima. To postaje razumljivijim ako se ima u vidu da kvalitativni pristup otvara mogućnost manjih istraživanja, što ih mogu obavljati pojedinci i manje grupe koje ne raspolazu znatnim finansijskim sredstvima. U skladu s tim u diskusiji na održanom seminaru, koju na žalost ne možemo objaviti, najviše je raspravljano o metodama i tehnikama terenskog rada i o problemima akcijskih istraživanja. No ni teorijska pitanja nisu bila zanemarena, što je razumljivo s obzirom na okolnost da ih prenaplašena kvantitativna orijentacija redovito potiskuje u drugi plan. U tome se suvremenom pozitivizmu najodlučnije suprotstavljaju oni autori koji, stojeći na tragu Marxa i Webera, ustaju protiv strogog odvajanja sociologije od socijalne filozofije i ističu da teorija sadrži i utopijske elemente, pa u skladu s tim apstraktni model valja razlikovati od empirijske analize, ali ne na takav način da bi to narušavalo njihovo jedinstvo.

Prilozi što ih objavljujemo raspoređeni su, počevši od onih u kojima se raspravljalo o teorijskim osnovama, pa preko izlaganja razvoja i konkretizacije kvalitativnog pristupa u djelima pojedinih predstavnika čikaške škole i njihovih nastavljača, do primjene kvalitativne analize u industriji.

Ivan Kuvačić